

motivering doorgedrongen tot het kerkelijk bewustzijn, de geschiedenis der kerk ware op een enkele plaats zeker gelopen in andere bedding.

Dan zouden velen reeds toen dit bijtje hebben gebruikt.

Misschien, dat een enkele nog met mij zou kunnen getuigen van een bijna nachtelijke classisvergadering, waarin bij meerderheid van stemmen ook een geheel kerkeraad op een enkele na werd geschorst, met geen ander argument dan het hier genoemde, maar het protest der jongeren, die zich vastklemden aan de betrekkelijke autonomie des kerkeraads, een week later hersteld.

Aan beide zijden zal toen wel eenzijdigheid geweest zijn.

Toch, hoewel de afzetbaarheid van kerkeraadsleden niet betwistend dunkt me deze motivering de minst nauwkeurige omschrijving, de meest aan subjectieve gevaren onderhevige, welke door Voetius worden genoemd.

Het woord wanbestuur is rekbaar en voor meer dan één toepassing vatbaar, het heeft de sterkte, maar ook de zwakte, het individuele cachet, van alles, wat „bestuur“ heet.

Ik heb onlangs een redenaar gehoord, die zelfs een synode vergeleek bij een „bestuur“. Terecht zegt De B. A. Bos in Asser Kerkbode:

Een tweede mysterie. Als een bom viel in ons kerkelijk leven het sensationele bericht over moeilijkheden in de Kerk van Drachten, van die afmetingen dat de classis een der predikanten en vijf ouderlingen voor drie maanden heeft geschorst. Ik vraag me af: Hoe is dit mogelijk? En... waar blijft het recht der plaatselijke kerk? Of zijn we op weg van onze meerdere vergaderingen hogere besturen te maken? Ik slaak weer dezelfde verzuchting: we zullen dienen af te wachten tot ook dit mysterie zal zijn onthuld.

Gissingen.

We hebben verleden week doen uitkomen, dat het jammer is, dat over comité-zittingen publicaties zijn gedaan. Publicaties, die, in hun onderling verband gelezen, verkeerde indrukken moeten wekken. Hoe jammer dit is, blijkt niet alleen uit enkele onjuiste commentaren, die men hier en daar aantreft, doch ook uit het feit, dat sommigen met onbeantwoorde vragen zitten; zoo b.v. „De Wachter“:

Volgens het besluit van de Synode zelf (in haar vergadering te Amsterdam 1936) zou zij alléén maar samenkomen voor de aangelegenheid van den Zendingsovereenkomst.

Zijn er nu toch andere, gewichtige zaken ter tafel gebracht en waren deze van dien aard, dat er in het openbaar niets van gezegd mag worden?

Is dit inderdaad in overeenstemming met het welbegrepen belang onzer kerken? Zou op deze wijze de welstand en de bloei onzer kerken bevorderd worden? Op één van de gevolgen van deze handelwijze kan ik nu reeds wijzen. Hierop n.l. dat over het behandelde in die laatste comité-generaal-vergaderingen de wildste geruchten de ronde doen. De één zegt er dit van, en een ander weer iets anders. En nu kan men wel zeggen: ge moet niet naar geruchten luisteren. Maar dat helpt niet veel, want die geruchten blijven loopen en maken de menschen onrustig.

Terwijl het voor de Synode-leden, die inderdaad zwijgen, schier onmogelijk wordt hun mond te houden.

Wij moeten niet den weg op, dat de zaken onzer kerken in besloten zitting behandeld worden, zonder dat eenige mededeeling aan de kerken gedaan wordt.

Vervolgens herinnert het blad aan de publicaties in de pers, ook door ons verleden week gemeld; daarna vervolgt het:

Voor groote en grooter wordende verbazing is hier alle reden.

De Synode heeft vergaderd in comité-generaal. Van al het besprokene is in een openbare zitting niet één woord gezegd.

De Synode-leden mogen er niet over spreken. En zie, nu wordt ons in een politiek dagblad meegedeeld, dat de Synode ten aanzien van een in de kerken veelbesproken belangrijke aangelegenheid gekomen is tot de grootst mogelijke eenparigheid!

Hoe komt een politiek orgaan aan deze inlichting?

Van één of meer leden der Synode? Maar waren deze dan niet tot geheimhouding verplicht?

Hebben zij aan hun plicht om te zwijgen voldaan? En — mogen onze kerken niet weten welke die „veelbesproken belangrijke aangelegenheid“ is, waarover haar Synode kwam tot de grootst mogelijke eenparigheid?

Als het werkelijk een veelbesproken aangelegenheid is, dan is het zeker een publieke zaak. Maar welke reden kan er dan toch bestaan om aan de Kerken zelf geen enkele mededeeling te doen? In het boven genoemde bericht wordt er nog bij gezegd, dat het voor niemand moeilijk is om te begrijpen welke die „veelbesproken belangrijke aangelegenheid“ is.

Maar — is dat wel zoo gemakkelijk? Er zijn in onze Kerken zoo veel belangrijke aangelegenheden, die veel besproken zijn. Welke van die vele is het?

Een beetje nadere precisering wordt gegeven als herinnerd wordt aan een bepaalde commissie. Er wordt echter niet bij gezegd, welke commissie. We mogen er naar raden en velen zullen zeggen: dat is de commissie van 8 voor de meningsverschillen.

Eenige zekerheid hebben we echter niet. Wij tasten in het duister.

Omdat de Synode zich in het duister gehuld heeft. Indien er inderdaad gehandeld is over een veel besproken belangrijke aangelegenheid, die is toevertrouwd aan de commissie van 8, is het onbegrijpelijk,

dat de Synode zich hiermee bezig hield, terwijl er toch geen sprake van is, dat genoemde commissie reeds met een rapport bij de Synode is gekomen.

Hebben zich dan over de opdracht, aan die commissie verstrekt, feiten voor gedaan, die de Synode gedwongen hebben er op in te gaan vóór dat het rapport der commissie ter tafel is?

En mogen onze Kerken dit dan niet weten?

Het is natuurlijk ook mogelijk, dat het een „veelbesproken belangrijke aangelegenheid“ is, die wel met den arbeid van de commissie van 8 samenhangt, maar die toch niet rechtstreeks bij haar behoort.

De vraag is bij mij opgekomen: zou de Synode misschien gehandeld hebben over de brochures van Prof. Hepp en de warme aanbeveling en verdediging, die Prof. Kuyper gaf in „De Heraut“?

Dat is óók een „veelbesproken belangrijke aangelegenheid“.

Is de Synode misschien daarover tot „de grootst mogelijke eenparigheid“ gekomen?

Maar is er dan bezwaar tegen dit publiek te zeggen?

Het zou de rust in de Kerken ten goede komen. Want door deze publicaties is groote onrust gewekt.

Er zijn menschen, die dit vergeten. En dan zeggen: „De Reformatie“, die doet het eigenlijk.

In dit verband zou ik even willen herinneren aan 't spreekwoord, dat Dr Kaajan onlangs in de „Utrechtsche Kerkbode“ aanhaalde: „De één mag een koe stelen, en de ander mag nog niet in den stal kijken“.

De polemiek van den laatsten tijd vindt haar oorzaak in de publicaties van Prof. Hepp en de aanbeveling van „De Heraut“.

Prof. Hepp, die zich de benoeming tot lid van de commissie van 8 liet welgevallen, achtte het oorbaar in brochures mede-commissie-leden en anderen te beschuldigen van afwijking van Schrift en belijdenis. De wijze, waarop hij dit deed, is bekend.

Natuurlijk is hiertegen verzet gekomen. Van verschillende zijden, en niet alleen van de zijde van „De Reformatie“. Maar nu heeft niemand het recht om te zeggen, dat zij, die tegen Prof. Hepp geschreven hebben eigenlijk de schuldigen zijn.

Zou mij bijzonder verblijden, als de Synode in haar besloten zittingen met de grootst mogelijke eenparigheid heeft uitgesproken, dat een commissie-lid niet een ander commissie-lid publiek van afwijking van Schrift en belijdenis mag beschuldigen, maar dat de zaken eerst in de commissie van 8 en daarna op de Synode moeten behandeld worden.

Dan is aan de polemiek van den laatsten tijd oogenblikkelijk een eind gemaakt.

Want Prof. Schilder heeft meermalen in dezen geest publiek een verklaring afgelegd.

Moge het inderdaad zóó zijn!

De B. A. Bos sprak in Asser Kerkbode zich aldus uit:

We wandelen temidden van mysterieën. De „Synode van comité's-generaal“ is afgelopen. Er is gesproken over „een in de kerken veel besproken belangrijke aangelegenheid“, die blijkbaar in verband staat met de kwestie der bekende „commissie van acht“, welke de Synode van 1939 heeft te adviseeren over meningsverschillen. En het verslag zegt daarbij dat men „gekomen is tot de grootst mogelijke eenparigheid“. De veel besproken belangrijke aangelegenheid zal wel zijn de samenvatting van de publicaties van Prof. Dr V. Hepp, waarover nu al enkele jaren in onze Kerken allerminst eenparigheid bestaat. Blijkbaar geeft nu het verslag aanleiding tot de zeer gewenschte veronderstelling, dat Prof. Hepp eindelijk gekomen is tot de intrekking van zijn brochures. Dat zou een heele opluchting zijn, en de historie onzer Kerken zou met eere deze geheime synode in haar annalen kunnen vermelden, als mijn veronderstelling waarheid zou blijken te zijn. Voorloopig zullen we dienen af te wachten, tot het mysterie wordt onthuld.

Er wordt in het duister getast. Een synodelid schreef over het gebeurde ter synode op een manier, die verkeerde conclusies suggereeren moet. Maar een ander zal daartegen niet kunnen opponeeren vanwege het comité.

De Vellenga besluit in Geref. Kb. Dr. en Ov.:

Wij spreken er echter geenszins onze blijdschap over uit dat wij op deze wijze mogen kennis nemen van een orakelachtige mededeeling.

Of „welingelichte zijde“ zich versproken heeft, of dat journalistieke beroepsijver van de zijde der krantenmenschen „welingelichte zijde“ te sterk geworden is, wij weten het niet.

Wij weten echter wel hoe wij de weg moeten noemen, waarlangs dit bericht wereldkundig geworden is.

Dat is de weg van het lek.

Voor welke weg zich „welingelichte zijde“ had moeten hoeden, voor welke weg zich ook „de pers“ had moeten hoeden, te meer nu het moderamen zoo welwillend was geweest mede te deelen waarom de vergaderingen in besloten kring gehouden werden.

K. S.

BOEKBESPREKING

Willem Kloos: Bloemlezing uit zijn gedichten. — Bosch & Keuning, Baarn.

Anton van Duinkerken: Bloemlezing uit zijn gedichten. — Bosch & Keuning, Baarn.

Kort na het sterven van Kloos verscheen als een dubbele Libel, een bloemlezing uit zijn gedichten, waarvan de dichter zelf nog had meegewerkt. De inleider, Martien Beversluis, heeft van hem, dien hij „de grootste sonnet-schrijver die Nederland ooit heeft voortgebracht“, noemt, een bloemlezing gegeven, die Kloos

vooral in het licht zet. Diens mooiste, en vele mooie sonnetten worden er bijeengebracht, zoodat men een duidelijk beeld krijgt van de betekenis van Kloos voor onze dichtkunst. Het zou wellicht te veel ruimte gevraagd hebben, het geheele dichterschap, in zijn verschillende fasen, door verzen te laten uitkomen. Nu wordt er geen beeld gegeven van den geheelen dichter Kloos, want en de scheldsonnetten uit den eersten tijd en de Binnen-gedachten uit den langen laatste tijd, ontbreken, maar ontmoet men haast al de verzen, waardoor Kloos zich den naam van eersten dichter der tachtigers heeft verworven, de gedichten die zullen blijven.

Wat een verschil met de teere, meditatieve verzen van Kloos, vormen die van den jong-katholieken dichter A. van Duinkerken. Frisch en levendig, spontaan en eenvoudig, diep gevoelig en geloovig dikwijls, maar ook spottend met de ijdelheid en leegte vormen der wereld, staan zijn verzen midden in het moderne leven. Het is stellig de moeite loonend, de gedichten te lezen van dezen Katholiek, die in zijn essays en zijn bloemlezing uit de dichters der contra-Reformatie zich een trouw verdediger toont der R. K. kerk, een man met wien we, ondanks groote verschillen, toch een zekeren band gevoelen, omdat hij nooit schroomt voor zijn geloof uit te komen, niet in zijn kritiek, niet in zijn verzen.

Gron.

H. S.

KERKNIEUWS

GEREFORMEERDE KERKEN.

Aangenomen naar:

Bilthoven: S. R. Smilde te Zelst.

Lunteren: Cand. J. de Lange te Zaandam.

Afscheid van:

Broek onder Alderwoude: K. Oussoren. Tekst: Ps. 100: 2a.

De G. H. Schuppert. †

In een der ziekenhuizen te Utrecht, waarin hij enkele weken geleden was opgenomen, is 19 April in den onderdom van 34 jaar overleden De G. H. Schuppert, in leven predikant bij de Geref. Kerk te Loenen (Utr.).

Zending onder de Joden.

Tot deputaat voor de zending onder de Joden vanwege de Geref. Kerken is benoemd in de vacature, ontstaan door het overlijden van De C. Lindeboom te Amsterdam, Dr C. Bouma te 's-Gravenhage-Oost, tot dusver secundus-deputaat.

Kerksplitsing.

De kerkeraad der Geref. Kerk van Leeuwarden heeft na breede bespreking zich in beginsel uitgesproken voor kerksplitsing, omdat hij overtuigd is dat bij de tegenwoordige uitbreiding der gemeente, zulks meer en meer noodzakelijk wordt. De kerkeraad benoemde een commissie om een concept-plan terzake op te stellen.

Godsdienst oefeningen te Weert.

In verband met het vestigen van garnizoen te Weert, zijn vanwege de Geref. Kerk van Roermond godsdienst oefeningen ingesteld voor de militairen te Weert. De diensten worden voorloopig gehouden in een van de eetzaalen van de militairen. De kerkeraad zal ook catechetisch onderwijs aan de militairen doen geven. De diensten, die reeds gehouden zijn, worden geleid door den predikant van Roermond-Venlo, De J. Groen en den hulprediker van deze Kerken, cand. J. H. Slager.

Prov. Diac. Conferentie Zuid-Holland.

In de Provinciale Diaconale Conferentie van de Geref. Kerken in Zuid-Holland, D. V. te houden op 4 Mei te 's-Gravenhage in de Valkenboschkerk, komen de volgende vragen in behandeling:

1. Is het wenschelijk om de polissen (excl. brandpolissen) van alle ondersteunden te doen overschrijven op naam der diaconie?
2. Wat is het standpunt van de conferentie ten aanzien van het cederen door de ondersteunden van levensverzekering- en begrafenispolissen ten behoeve van de diaconie?
3. Welke houding moet de diaconie innemen ten opzichte van de schoolvoeding en -kleding?
4. Moet de diaconie iemand, die geen dooplid is, maar toch altijd trouw met de kerk meeleeft, indien noodig is, ondersteunen?

De F. C. Meijster te Rotterdam hoopt te refereeren over: „Het Calvinisme en het Diaconaat“, terwijl het slotwoord door De L. Oranje, te 's-Gravenhage, zal worden uitgesproken.

„GEREF. KERKEN IN HERSTELD VERBAND“.

Aangenomen naar:

Zaandam: Cand. C. A. de Ridder te Den Haag.

Bedankt voor:

Haarlem: J. ter Schegget te Amsterdam (Centrum).

CHRISTELIJKE GEREFORMEERDE KERK.

Beroepen te:

Werkendam: W. F. Laman te Middelarnis.

Bedankt voor:

Groningen: W. Kremer te Leeuwarden.

GEREFORMEERDE GEMEENTEN.

Beroepen te:

Werkendam: A. van Stuyvenberg te Benthuisen.

NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERK.

Beroepen te:

Koudekerk a. d. Rijn: R. F. C. van Binsbergen (ook reeds aangenomen).

Opheusden: D. Th. Keck te Staphorst.

Ten Boer en St. Annen: Cand. K. R. ter Steege te Groningen.

Zierikzee: J. J. P. Valetton te Lemele (O.).

Aangenomen naar:

Neder-Langbroek: H. Talsma te Kamperveen.

Zaandam-West: J. Eikema te Schagen.

Bedankt voor:

Meerkerk: J. T. Doornenbal te Woubrugge.

Willemstad: W. Aalders te Oosterzee.

Afscheid van:

Maastbroek: P. Hakkesteght. Tekst: Luc. 22: 15.

Medew.

Heer
dijk,
Holwa
Dr J.
Rotten
Dr G.
Wolve
hoven,
IJscl;

Alle
Prof.

INHOUD:
lijke verga
Paaschkra
(1 Kor. 15
betrachting
met de V
is tegen al
schieten in
gelooven
Staat, II.
Opvoeding
voor de sc
formeerder

Het wezen

De vraag
lijke verga
leden en g
des kerken
enkele ver
cedent, d.
verleden o
verricht. V
de grondsl
orde, zood
van de
deze Kerk
79 en 85
Maar vo
niet norma
aan de H
de rechte
recht, vóór
lijk hande
onzer Vad
keur voor
is des He
kerkelijk
overeenste
Heilige Sc
juiste of z
ginselen.

Zelfs zij
Vaderen v
toogd heb
heidshalve
naar wat
artikel: „J
toets“, in
Nov. en J
Zoo schrij
vergaderin
en nu de
staan, dat
standers
concessie
dat in gev
zijnden t
den, of
schappen,
haburige
brand ko
van eene
gronde ga
siae statu
garchicis,
tione et a
mune inc
clesia, qu
P III, L.
Dr F. L.

1) Zie „F